

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 11C/14/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621201696
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Červenková
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2022:6621201696.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec, sudkyňou JUDr. Katarínou Červenkovou, v spore žalobcov: 1/ U. Q., K.. XX.XX.XXXX, I. O. J., V. XXXX/X, 2/ Y. Q., K.. XX.XX.XXXX, I. O. J., V. XXXX/X, obaja právne zastúpení: BANÍK & Partners s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Košická 4984/46, 821 08 Bratislava, proti žalovaným: 1/ P. S., K.. XX.XX.XXXX, I. O. J., X.. U.. S. XX, 2/ KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova 17, 811 05 Bratislava, IČO: 31 595 545, zast. JUDr. Felix Neupauer, advokát, Advokátska kancelária so sídlom Dvořákovovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch s prísl., takto

rozhodol:

I. Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni 1/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 12.000,- Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktoréhokoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného.

II. Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi 2/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 9.600,- Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením ktoréhokoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobkyne 1/ a žalobcu 2/ z a m i e t a.

IV. Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ s ú p o v i n n í nahradiť žalobkyni 1/ a žalobcovi 2/ trovy konania v rozsahu 100% z prisúdených súm, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania s tým, že plnením ktoréhokoľvek zo žalovaných, zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 07.04.2021 sa žalobkyňa 1/ domáhala od žalovaných 1/ a 2/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumy 15.000,-Eur a žalobca 2/ sumy 12.000,-Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobu odôvodnili tým, že dňa 31.12.2018 v čase o 18.10 hod. došlo na Námestí republiky v meste Lučenec k zrážke medzi osobným motorovým vozidlo zn. Audi A6 ev.č. LC-134DA, ktoré viedol žalovaný 1/ a chodcom Y.O. Q., K.. XX.XX.XXXX, a to tak, že vodič viedol vozidlo v smere od Partizánskej na Novohradskú, kde v križovatke s miestnou komunikáciou vedúcou do podzemných garáží OC Galéria, bezdôvodne strhol jeho riadenie doľava a nasmeroval ho priamo na v tom čase zľava doprava cez vozovku prechádzajúceho chodca Q., do ktorého následne narazil prednou časťou vozidla, čím tento utrpel zranenia, ktorým dňa 16.07.2019 v domove sociálnych služieb napokon podľahol.

Žalovaný 1/ bol rozsudkom Okresného súdu Lučenec zo dňa 18.08.2020, sp.zn. 3T/97/2019-370, v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 16.12.2020, sp.zn. 3To/148/2020, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 16.12.2020, uznaný vinným zo spáchania prečinu

usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon s poukazom na § 138 písm. h) Trestný zákon a zároveň v zmysle § 427 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorého prevádzkou došlo k zásahu do osobnostných práv, čím je podľa žalobcov daná jeho pasívna vecná legitímácia v konaní.

Žalovaný 2/ bol v čase udalosti poisťiteľom žalovaného 1/ v zmysle príslušného ustanovenia zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Tragická nehoda predčasne ukončila život nebohého Y.O. Q., manžela a otca žalobcov a podľa žalobcov navždy zmenila ich dovtedajší život. Žalobcovia v žalobe uviedli, že medzi všetkými jej členmi boli harmonické a nadštandardné vzťahy, bez väčších nedorozumení, tvorili fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami; až do dopravnej nehody žili s nebohým v jednej domácnosti, denne sa stretávali, spoločne trávili svoj voľný čas, vzájomne si pomáhali a finančne sa podporovali. Žalobkyňa 1/ zotrvala s nebohým v manželstve 26 rokov, tento pre ňu predstavoval jej životnú oporu, spoločne sa podieľali na výchove syna, mali plány do budúcnosti. Pre žalobcu 2/ predstavoval nebohý prirodzenú autoritu a i napriek svojej plnoletosti udržiaval s otcom intenzívny kontakt; po úraze obaja žalobcovia nebohého pravidelne navštevovali v nemocničnom zariadení, neskôr v domove sociálnych služieb, kde najmä žalobkyňa 1./ sa denno-denne podieľala na zabezpečení jeho ošetrovateľskej starostlivosti. Po tragédii prežívajú obaja žalobcovia opodstatnenú traumú, zúfalstvo, smútok, citovú ujmu, úzkosť z trvalej straty blízkej osoby a nemožnosti ďalšieho spoločného života; sú ochudobnení o rozvoj citových väzieb, t.j. sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Smrťou manžela a otca bola narušená celistvosť rodiny, zasiahnuté do ich rodinného a súkromného života, pričom ujma, ktorá bola stratou najbližšej osoby obom žalobcom spôsobená je nenapraviteľná, neodstrániteľná a trvalá, pričom ich bude sprevádzať po celý zvyšok života. Žalobcovia 1/ a 2/ majú za to, že v predmetnej veci došlo protiprávnym konaním žalovaného 1./ k neoprávnenému a nezvratnému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov podľa § 11 Občianskeho zákonníka, a to do ich práva na súkromie a rodinný život garantovaného Ústavou SR, čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (publikovaný pod č. 209/1992 Zb.) a čl. 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (publikovaný pod č. 120/1976 Zb.), ktoré zahŕňa právo na realizáciu a rozvíjanie rodinných vzťahov, keď súčasťou súkromného života je nepochybne rodinný život zahrňujúci nielen sociálne, morálne a kultúrne vzťahy medzi najbližšími príbuznými.

2. Žalovaný 2/ sa k podanej žalobe vyjadril písomným podaním zo dňa 12.05.2021, v ktorom prezentoval svoj názor o tom, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do súkromného a rodinného života pozostalých, ku ktorému dochádza usmrtením pri dopravnej nehode, nespadá do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia, nakoľko náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých, nie je zahrnutá v rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle § 4 zákona č. 381/2001 Zb.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Vo svojom písomnom vyjadrení poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 05.12.2013, sp.zn. 3Cdo/18/2013 a na uznesenie Ústavného súdu I. ÚS 137/07 z 23.08.2007.

Žalovaný 2/ ďalej uviedol, že vo vzťahu k nemu, je poistnou udalosťou dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na už následky tejto dopravnej nehody, preto neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priamo príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) Zákona o povinnom zmluvnom poistení, a teda mal za to, že úmyslom a cieľom zákonodarcu pri koncipovaní Zákona o povinnom zmluvnom poistení (ďalej len „PZP“) nebolo krytie nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v rozsudku z 29.03.2007, sp.zn. 3Cdo/32/2007 a rozsudku Najvyššieho súdu SR z 30.01.2007, sp.zn. 2Cdo/73/2006. Na podporu svojich záverov poukázal tiež na rozsudok ESD zo dňa 10.12.2015 vo veci C - 350/14 Lazar, v ktorom ESD v otázke ujmy pozostalých súvisiacej s úmrtím osoby pri dopravnej nehode, túto opakovane a na viacerých miestach označuje ako „nepriame následky tejto nehody“, pričom „škodu (priamu, pozn. žalovaného 2/) predstavuje ujma na zdraví s následkom smrti dcéry pána J.. Ujmu, ktorú utrpeli jej rodinní príslušníci, treba ako takú považovať za nepriame následky nehody.“

Žalovaný 2/ má za to, že v prípade teoretického akceptovania premisy, že pod škodou na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poisťovateľ - žalovaný v 2.rade priamo zo Zákona o PZP de facto aj de iure oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu

(nemajetkovú ujmu), a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, keďže zásah do ochrany osobnosti žalobcov, je reakciou na prvotný následok dopravnej nehody. Žalovaný 2/ tiež zastáva názor, že v prípade teoretického akceptovania pojmu nemajetková ujma ako užšej kategórie škody v dôsledku výlučne vývoja judikatúry, nie je žiadny legitímny dôvod na to, aby sa aj tento nárok ako škoda nepremlčieval, a to v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe, čo predpokladá aj sám Zákon o PZP v § 15 ods. 2. Z týchto dôvodov žalovaný 2/ vzniesol voči uplatňovanému nároku námietku premlčania, keďže ku vzniku „ škody“ došlo dňa 31.12.2018 a k podaniu žaloby až dňa 09.04.2021, t.j. po uplynutí subjektívnej dvojročnej premlčacej doby. Vzhľadom na všetky uvedené argumenty a s poukazom na platný a účinný Zákon o PZP a Občiansky zákonník, ako aj relevantnú judikatúru má žalovaný 2/ za to, že voči nemu je podaná žaloba neoprávnená a bez právneho základu, nakoľko žalovaný 2/ nie je podľa zákona o PZP pasívne legitimovaný vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy a pokiaľ by aj bol, nie je povinný takéto nároky hradiť z titulu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Pokiaľ by aj pripustil, že nemajetková ujma pre účely Zákona o PZP je užšou kategóriou škody, nároky uplatňované žalobou sú vo vzťahu k žalovanému 2/ už premlčané. Z uvedených dôvodov žiadal žalobu voči žalovanému 2/ zamietnuť, ale pre prípad, že súd bude mať za to, že žalovaný 2/ je v konaní pasívne vecne legitimovaný, je podľa žalovaného 2/ nevyhnutné skúmať aj okolnosti na strane žalovaného 1/, jeho počínanie v čase dopravnej nehody vo vzťahu k žalobcom, aj jeho majetkové a osobnostné pomery, ktoré môžu byť rozhodné vzhľadom na výšku náhrady nemajetkovej ujmy.

3. Žalovaný 1/ sa k podanej žalobe vyjadril písomným podaním zo dňa 21.05.2021 v ktorom uviedol, že skutočnosti uvádzané v žalobe sú značne skreslené. Nebohý Y.O. Q. podľa tvrdenia obsluhy v niektorých pohostinských a gastro zariadeniach bol častým zákazníkom a konzumentom alkoholu, čo neraz vyústilo aj do konfliktov s obsluhou. Aj vo večer nehody 31.12.2018, kedy došlo k stretu jeho vozidla s ním ako chodcom, vykazoval podľa výpovedi svedkov známky požitia alkoholu. Žalovaný 1/ má za to, že hoci predložené fotografie doložené žalobcami v podanej žalobe vykresľujú obraz harmonickej rodiny, má za to, že ani jedna z nich nie je z aktuálneho obdobia, a to v časovom horizonte posledných mesiacov alebo rokov pred autonehodou. Žalovaný 1/ nadobudol presvedčenie, že vyjadrenie rodinných príslušníkov o súdržnosti a funkčnosti rodinnej bunky sú účelové, v snahe získať majetkový prospech v požadovanej sume uvádzanej v žalobe.

Žalovaný 1/ tiež uviedol, že jeho finančná situácia je nepriaznivá a napriek tomu že je zamestnaný, žije s priateľkou v spoločnej domácnosti v dome jej matky, kde spolu vychovávajú dcéru, ktorá v dňoch podania písomného vyjadrenia dovŕšila len 3 mesiace. Jeho mesačný príjem je približne 900,-Eur, spláca niekoľko úverov, čo dohromady činí 400,-Eur, prispieva na chod domácnosti 200,-Eur, hradí účet za telefón spolu so splátkou vo výške 100,-Eur. Zvyšné finančné prostriedky potrebuje na krytie mesačných výdavkov spojených s prepravou do zamestnania a potrieb maloletej dcéry, preto nesúhlasí s navrhovaným finančným odškodnením pre pozostalých a považuje ho za zaujaté a účelové.

4. Žalobcovia 1/ a 2/ vo svojej replike zo dňa 29.06.2021 zotrvali na podanej žalobe. K vyjadreniu žalovaného 1/ zo dňa 24.05.2021 uviedli, že hoci žalovaný 1/ teoretizuje o vzťahoch v rodine žalobcov, neuviedol žiaden dôkaz ani skutočnosť, odôvodňujúcu spochybenie nároku žalobcov, tak v rovine skutkových tvrdení, ako aj v rovine právneho posúdenia. Postoj žalovaného 1/ ako pôvodcu zásahu je možné podľa žalobcov charakterizovať ako absolútnu absenciu empatie a ľútosti. Za svoje konanie sa dosiaľ neospravedlnil, z priebehu trestného konania je zrejmé, že svoj skutok popieral až do rozhodnutia odvolacieho súdu, preto nemožno očakávať, že celá táto udalosť má dopad na jeho duševnú sféru. Pokiaľ poukazoval na svoje aktuálne majetkové pomery, uvádzané tvrdenia nepodložil žiadnymi konkrétnymi dôkazmi a keďže z rozhodovacej praxe odvolacích súdov SR, Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR v kontexte s rozsudkom ESD je navyše nemajetková ujma krytá zákonným povinným zmluvným poistením motorového vozidla a reálna možnosť uspokojenia priznaných nárokov je tak obmedzená len limitom poistného plnenia z jednej škodovej udalosti vo výške 5.000.000,-Eur (§ 7 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z.), nie je podľa žalobcov potrebné skúmať majetkové pomery pôvodcu zásahu. Žalobcovia tiež majú za to, že na samotnom následku nenesie usmrtený manžel a otec žalobcov žiadnu mieru spoluviny, čo vyplýva aj z obsahu záverov znaleckého dokazovania Ing. Dušana Kožiaka, znalca z odboru doprava cestná odvetvie: nehody v cestnej doprave, ktorý ustálil, že: „Technickou príčinou vzniku dopravnej nehody z pohľadu vyvolania kolízneho stavu, ako aj možnosti jej zabránenia bol jediný prvok, a to nesprávna technika jazdy vodiča vozidla Audi.“

K vyjadreniu žalovaného 2/ žalobcovia uviedli, že žalovaný 2/ k otázke pasívnej vecnej legitimácie poukazuje na judikatúru, rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, ktorá

predchádza aktuálnym záverom súčasnej judikatúry, pričom ignoruje ustálený právny názor najvyššej súdnej inštalácie všeobecného súdnictva. Najvyšší súd SR publikoval v Zbierke súdnych rozhodnutí č. 8/2018 pod č. R 61/2018 právnu vetu v znení: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody, spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ Žalobcovia 1/ a 2/ majú za to, že ide o rozhodnutie osobitného významu, ktorého zmyslom je nastoliť stav právnej istoty v rozhodovacej praxi súdov, prostredníctvom jednotného výkladu a používania všeobecne záväzných právnych predpisov. Predmetný rozsudok Najvyššieho súdu SR predstavuje v aktuálnom čase ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (čl. 2 ods. 2 CSP), a preto je potrebné ho aplikovať na všetky prebiehajúce konania, teda aj na tento spor. Žalobcovia 1/ a 2/ uviedli, že Ústavný súd SR riešil otázku ústavnoprávnych aspektov právnych úvah senátov Najvyššieho súdu SR, ktoré boli vyjadrené v judikáte R 61/2018.

V uznesení zo dňa 20.08.2019 pod sp.zn. I. ÚS 310/2019 v súvislosti s právnou otázkou (ne)možnosti eurokonformného výkladu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 381/2011 Z. z. Ústavný súd SR odkázal na nález sp.zn. II. ÚS 695/2017, v ktorom sa podrobne zaoberal touto otázkou a dospel k záveru, že aplikáciou práva Európskej únie všeobecným súdom v obdobných prípadoch, nemožno považovať za aplikáciu contra legem, škoda totiž nemôže byť v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. popretím ústavného princípu, podľa ktorého majú byť vnútroštátne právne predpisy interpretované v súlade s princípmi európskej spolupráce a integrácie. Niet tak pochybností, že poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla kryje aj nemajetkovú ujmu spôsobenú tretím osobám, kde v tejto otázke už zaujala ustálená súdna prax svoj jednotný názor.

K námietke žalovaného 2/ o absencii priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, kde žalovaný 2/ mal za to, že zásah do ochrany osobnosti žalobcov je reakciou na prvotný následok dopravnej nehody, žalobcovia 1/ a 2/ poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 6MCdo/7/2013 zo dňa 23.04.2014 v zmysle ktorého, protiprávny úkon nemusí byť jedinou príčinou vzniku škody (kumulatívna kauzalita), stačí, že je jednou z príčin, a to príčinou dôležitou, podstatnou a značnou. Podľa žalobcov, z hľadiska správneho právneho posúdenia bola zistená príčinná súvislosť medzi ujmou žalobcov spočívajúcou v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život a protiprávnym konaním, keď práve toto konanie predstavuje poistnú udalosť. Keby k protiprávnemu konaniu nedošlo, nedošlo by ani k nemajetkovej ujme žalobcov v dôsledku smrti ich blízkeho príbuzného. Žalobcovia 1/ a 2/ tiež poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Cdo/268/2019 a 7Cdo/259/2019, kde otázku priamej príčinnej súvislosti medzi zásahom do práv žalobcov a poistnou udalosťou ako takou už Najvyšší súd SR opakovane posudzoval a uviedol: „dovolací súd poukazuje na skutkovú a právnu odlišnosť prípadu, na ktorý sa vzťahoval judikát (pozn. R 61/2008) a preskúmaného prípadu. Predmetný judikát, v zmysle ktorého príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného, sa týka prípadu, v ktorom žalobcovia odvodzovali svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy ktorú utrpeli tým, že sa dozvedeli o smrteľnom úraze ich syna. V danom prípade ale žalobkyňa uplatňuje nárok na odškodnenie z oveľa širších hľadísk - skutkový podklad žaloby nevzťahujú len na moment, v ktorom sa dozvedela o smrti jej blízkej osoby, opodstatnenosť žaloby vyvodzuje zo zásahu do širokej škály osobnostných práv, najmä práva na rodinný život a osobitne práva na súkromie, ktoré zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla v budúcnosti rozvíjať a naplňať vlastnú osobnosť. O žalovanou 2/ (prípadne) tvrdený odklon nejde aj preto, lebo rozhodnutia najvyššieho súdu uvedené vyššie sa stali súčasťou „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ ,od ktorej sa odvolací súd neodklonil“.

K vznesenej námietke premlčania žalobcovia 1/, 2/ uviedli, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako právo majetkovej povahy, sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Počiatok plynutia premlčacej doby je pritom viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. K zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobcov došlo smrťou ich blízkej osoby, preto premlčacia doba tak začala plynúť dňom nasledujúcim po tejto udalosti, t.j. dňa 17.07.2019.

5. Súd vo veci rozhodol v poradí na druhom pojednávaní konanom dňa 28.03.2022. Žalobcovia počas priebehu celého konania zotrvali na podanej žalobe v celom jej rozsahu, ako aj na všetkých svojich písomných podaniach doručených do súdneho spisu a žiadali rozhodnúť v zmysle petitu

žaloby. Žalovaný 1/ žiadal zohľadniť jeho finančnú situáciu, keďže je v súčasnosti už nezamestnaný, prišiel o prácu a stará sa o 8-mesačnú dcéru. Zároveň vyjadril ľútosť nad tým, čo sa stalo. Právny zástupca žalovaného 2/ žiadal žalobu voči nemu zamietnuť a naďalej zotrval na svojej argumentácii ohľadne nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného, nedostatku príčinnej súvislosti a vzniesol námietku premlčania.

6. Súd vykonal dokazovanie všetkými stranami navrhnutými dôkazmi, a to oboznámením sa s listinnými dôkazmi tvoriacimi súčasť spisu, výsluchom žalobkyne 1/ a žalobcu 2/, výsluchom navrhnutej svedkyne G. F., pripoj.trestným spisom tunajšieho súdu 3T/97/2019, na základe čoho zistil nasledovný právny a skutkový stav:

7. Rozsudkom Okresného súdu Lučenec, č.k. 3T/97/2019-370 zo dňa 18.08.2020, v spojení s uznesením Krajského súdu Banská Bystrica, č.k. 3To/148/2020 z 16.12.2020, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 16.12.2020, bol žalovaný 1./ uznaný za vinného, že dňa 31.12.2018 o 18.10hod. v meste Lučenec na Námestí republiky viedol v smere od Partizánskej na Novohradskú ul. rýchlosťou cca 78,8km/h osobné motorové vozidlo zn. AUDI 16, ev.č.: LCXXXDA, pričom v dôsledku nesprávnej techniky jazdy v tom, že prekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť 50km/h a nejazdil vo svojom jazdnom pruhu, ale tesne cca 0,7sekundy pred zrážkou, bezdôvodne strhol riadenie svojho vozidla doľava a nasmeroval ho priamo na chodca Y.O. Q., prechádzajúceho vozovku mimo priechod pre chodcov z pohľadu vodiča zľava doprava, ktorý sa v tom čase ešte nachádzal mimo jazdného pruhu vodiča vozidla zn. Audi na vodorovnej dopravnej značke V13 - šikmé vodorovné čiary, vyznačujúce priestor do ktorého je zakázané vchádzať, došlo v križovatke s miestnou komunikáciou vedúcou do pozemných garáží OC Galéria k nárazu prednej časti vozidla do pravej strany chodca, pričom Robert Mešter utrpel ťažké kraniocerebrálne poranenie - zlomenina tvárových kostí - suprazygomaticomaxilárnu zlomeninu Le Fort III so zlomeninou bázy mozgu s následným vzduchom v lebečnej dutine v čelovej oblasti na oboch stranách a v oboch očiach, zlomeninu spánkovej kosti vpravo bez vtláčenia úlomku, zlomeninu jarmovej kosti vľavo bez posunu úlomkov, ložiskové pomliaždenie mozgu so zakrvácaním do mozgu na viacerých miestach, s výrazným opuchom mozgu a s difúznymi drobnými zakrváceniami do mozgu, rozsiahle vnútrolebečné krvácanie pod mäkkú plenu mozgu v spánkovo temenno záhlavovej oblasti vpravo, tržne zmliaždenú ranu v spánkovo čelovej oblasti vpravo, tržne zmliaždenú ranu v spánkovo čelovej oblasti vľavo s povrchovou odreninou okolia, trieštivú zlomeninu u oboch kostí predkolenia s posunom úlomkov, malú tržne zmliaždenú ranu ľavého kolena a pomliaždenie chrbta s krvnou podliatinou a povrchný hnisavý zápal pľúc, následkom ktorých zranení dňa 16.07.2019 zomrel, čím Daniel Kresánek porušil ustanovenia § 3 ods. 2 písm. a) b) § 9 ods. 1 § 16 ods. 1, ods. 4 zákona č. 8/2009 Zb.z. o cestnej premávke, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, tým spáchal prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm.h) Tr.zákona, za čo bol žalovanému 1/ uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov s podmieneným odkladom výkonu trestu a určením skúšobnej doby v trvaní 4 roky. Zároveň bol žalovanému uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkého druhu v trvaní 4 roky.

8. Osobné vozidlo zn. Audi A6 ev.č. LCXXXDA, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného 2/. Táto skutočnosť nebola medzi stranami sporná.

9. Z úmrtného listu č.2102/2019 súd zisťuje, že Y.O. Q., narodený XX.XX.XXXX, zomrel dňa 16.07.2019 v Lučenci a jeho úmrtie je zapísané v knihe úmrtí Matričného úradu Lučenec, zv. XX, ročník XXXX, na strane XX, pod poradovým číslom 446.

10. Žalobkyňa 1/ po tragickej dopravnej nehode navštevovala odbornú psychiatrickú ambulanciu Mgr. Lenku Haferníkovú MBA klinickú psychologičku a absolvovala pravidelnú individuálnu terapiu.

11. Z pripojeného trestného spisu tunajšieho súdu 3T/97/2019, ktorého súčasťou je vyšetrovací spis č. ČVS:ORP-209/2-VYS-LC-2019 súd zisťuje, že výsledok vyšetrenia etanolu v krvi neb. Y.O. Q. preukázal u neho prítomnosť alkoholu s výsledkom 1,22 g/kg (promile) (č.l. 231 vyšetrovacieho spisu).

12. V trestnom konaní bol vypracovaný znalecký posudok č. 13/2019, znalcom Ing. Dušanom Kožiakom, znalcom z odboru cestná doprava, odvetvie nehody v cestnej doprave, ktorý určoval príčinu tragickej dopravnej nehody. Uvedený znalec vo vypracovanom znaleckom posudku určil

za technickú príčinu vzniku dopravnej nehody z pohľadu vyvolania kolízneho stavu, ako aj možnosti zabránenia dopravnej nehody, nesprávnu techniku jazdy vodiča vozidla zn. Audi. Jeho technika jazdy bola nesprávna v tom, že prekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť 50km/h a tesne cca 0,7 sekundy pre zrážkou, bezdôvodne strhol riadenie svojho vozidla doľava a nasmeroval ho priamo na chodca, ktorý sa v tom čase ešte nachádzal mimo jeho jazdného pruhu. Znalec konštatuje, že pri správnej technike jazdy, čiže za predpokladu, že by vodič vozidla zn. Audi počas pohybu po vjazde na hlavnú cestu neprekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť 50km/h počas celej dráhy, a na chodca by reagoval v tom okamihu ako v čase dopravnej nehody, mohol zastať cca 5,7m pred koridorom pohybu chodca a tak zabrániť dopravnej nehode. Vo vzťahu k správnej technike jazdy vodiča vozidla zn. Audi by ho chodec len obmedzil, ale neohrozil, pretože by ho nedonútil náhle meniť smer a rýchlosť jeho jazdy. Ďalej znalec konštatuje, že chodec svojim konaním donútil vodiča vozidla zn. Audi vo vzťahu k jeho správnej technike jazdy znížiť rýchlosť svojho vozidla so spomalením menším ako polovičným, t.j. nenáhlym spôsobom, čiže ho obmedzil. V tomto smere bol jeho spôsob prechádzania cez cestu nesprávny. Pri správnej technike jazdy vodiča vozidla zn. Audi by sa nesprávny spôsob prechádzania chodca cez cestu nepodieľal na príčine dopravnej nehody, pretože chodec svojim konaním nevyvolal kolízny stav a vodiča vozidla zn. Audi neohrozil, len ho obmedzil.

Znalec tiež posúdil možnosť zabránenia nehody tak zo strany vodiča vozidla zn. Audi, ako aj zo strany chodca. Uviedol, že z technického hľadiska, pokiaľ by vodič vozidla zn. Audi pri rýchlosti akou sa pohyboval v čase dopravnej nehody a pri reakcii v tom okamihu ako počas dopravnej nehody, mohol nehode zabrániť len tak, že by svojim vozidlom jazdil priamočiaro a nestrhával by riadenie vozidla doľava. Tým, že strhol riadenie svojho vozidla cca 0,7sekundy pred zrážkou doľava, tak vozidlo nasmeroval priamo na pohybujúceho sa chodca. Uvedené strhnutie riadenia vozidla pred zrážkou počas brzdenia nemá podľa znalca logické vysvetlenie. Znalec tiež uvádza, že na základe predložených podkladov však nie je možné z technického hľadiska určiť, či vodič vozidla zn. Audi na chodca reagoval oneskorene. Pokiaľ by vodič vozidla zn. Audi počas pohybu po vjazde na hlavnú cestu neprekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť 50km/h počas celej dráhy a na chodca by reagoval v tom okamihu, ako v čase dopravnej nehody, čiže v čase, keď sa chodec nachádzal v ľavom jazdnom pruhu cca 0,6m od vodorovnej dopravnej značky V13 - šikmé rovnobežné čiary, tak s polovičným brzdením mohol zastať cca 5,7m pre koridorom pohybu chodca.

Znalec v znaleckom posudku tiež uvádza aj možnosti zabránenia dopravnej nehody zo strany chodca. Konštatuje, že chodec cez cestu prechádzal v nočných hodinách, mimo priechodu pre chodcov v mieste, kde bolo funkčné verejné osvetlenie, ale bez toho, aby mal na sebe reflexné prvky, pričom bol oblečený v čiernom oblečení. Pokiaľ by sa bol chodec tesne pred vstupom na vozovku pozrel doprava, musel by vidieť vozidlo zn. Audi, ako zatáča a vchádza na cestu, cez ktorú chcel prejsť z jednej strany na druhú, pretože sa od neho nachádzalo vo vzdialenosti cca 80,2m a mal rozsvietené stretávacie svetlá. Chodec začal prechádzať cez cestu v podnapitom stave, z pohľadu vodiča Audi zľava doprava. Na základe predložených podkladov znalec konštatuje, že nie je možné jednoznačne preukázať, či chodec na vodorovnej dopravnej značke V13-šikmé rovnobežné čiary tesne pred zrážkou zastal, alebo nie. To však podľa znalca nie je rozhodujúce, pretože by k dopravnej nehode aj tak nezabránil v dôsledku náhlej zmeny smeru jazdy vodiča vozidla, ktorý vozidlo natočil priamo na chodca, nachádzajúceho sa ešte na vodorovnej dopravnej značke V13. Chodec mohol dopravnej nehode zabrániť tak, že by nevstúpil na vozovku, keď videl, že sa vozidlo Audi natočil doľava a začalo smerovať smerom k nemu a počkal by cca 5s, kým vozidlo Audi neprejde popred neho, alebo by zastal ešte v ľavom jazdnom pruhu z pohľadu vodiča Audi pred vodorovnou dopravnou značkou V13 - šikmé rovnobežné čiary.

13. Žalobkyňa 1/ vo svojom výsluchu na pojednávaní konanom dňa 08.11.2021 uviedla, že neb. Y.O. Q. bol dobrým manželom, vždy jej pomáhal, pokiaľ nestíhala nakúpiť nakúpil aj navaril, nikdy ju žiadnym škaredým názvom neoslovil a bol samozrejme aj dobrým otcom. Od malička sa ich jedinému synovi venoval, prebaľoval ho a staral sa o neho. Aj napriek tomu, že syn je už plnoletý, vo všetkom mu pomáhal. V čase dopravnej nehody žila so svojim neb. manželom v spoločnej domácnosti a žiadne výraznejšie, alebo vážnejšie partnerského nezhody nemali, nebol totiž typ, ktorý by sa rád hádal. Po tragickej nehode musela riešiť celú vzniknutú situáciu a aj veci za manžela, chodila za ním každý deň do nemocnice a neskôr do hospicu, čo dodnes na jej psychiku výrazne vplýva a nemôže spať. Po nehode a smrti manžela mala predpísané lieky - neurol a ten aj užívala. Ešte aj v súčasnosti pol tabletky prípadne užije. Pred nehodou bol jej manžel zamestnaný, a teda prispieval finančne do rodiny. Spolu sa dohodli, že v dôchodkovom veku pokiaľ budú môcť, budú naďalej pracovať, aby finančne vypomohli ich synovi. Ich manželstvo trvalo 27 rokov, jej manžel bol veľmi pozorným manželom, vždy jej doniesol nejakú pozornosť, kyticu pokiaľ mala nejaký sviatok, alebo bol MDŽ. Nikdy v živote ju neudrel, takéto správanie

voči ženám neuznával. Manželstvo môže preto charakterizovať ako harmonické. Spolu s manželom chodili na plesy, spoločné dovolenky, boli spolu v Chorvátsku, Egypte aj v Grécku. V súčasnosti je už dôchodkyňou a jej dôchodok predstavuje 490,-Eur a po manželovi má vdovské 120,-Eur. V čase, kedy sa nehoda stala, syn ešte študoval a keď prišli o manželov príjem, zostali úplne bez peňazí. Všetky záležitosti týkajúceho zabezpečenia jeho zdravotnej starostlivosti vybavovala sama a musela si nejaké peniaze aj požičať. Kvôli nepriaznivej finančnej situácii následne predala aj spoločný byt, v ktorom však v manželom nebývali a byt prenajímali. Žalobkyňa vo svojom výsluchu tiež uviedla, že pojednávania v trestnej veci sa nezúčastňovala, nakoľko má panický strach z týchto vecí, avšak vie aký bol uložený trest žalovanému, no nepovažuje ho za dostatočnú satisfakciu a doteraz sa s tým nevyrovнала. Žalobkyňa 1/ uviedla, že žalovaný 1/ sa jej do dnešného dňa ani jej rodine neospravedlnil a na pojednávaniach ho vidí po prvýkrát.

14. Žalobca 2/ vo svojom výsluchu na pojednávaniach konanom dňa 28.03.2022 uviedol, že bol jediným synom, takže mal veľmi blízky vzťah k svojmu otcovi. V čase nehody sa nachádzal mimo bydliska a o nehode sa dozvedel na Silvestra pred polnocou, keďže nehoda sa stala krátko predtým. Následne sa hneď na druhý deň ponáhlal domov, aby mohol otca v nemocnici ešte vidieť. V čase nehody študoval na vysokej škole v Banskej Bystrici a býval na internáte. V čase, kedy sa nehoda stala mal skúškové obdobie, preto pre neho nebolo ľahké pripravovať sa na skúšky. Otec sa totiž s ním pravidelne učil, pomáhal mu a viedol ho k štúdiu. Študoval telovýchovu, trénerstvo a učiteľstvo anglického jazyka. V čase nehody mal dohodnutý pracovný zájazd do Ameriky prostredníctvom agentúry, kde následne v lete aj vycestoval. Kým však odišiel, pravidelne otca navštevoval v hospici a predtým aj v nemocnici, odkiaľ bol do hospicu premiestnený. O úmrtí otca sa dozvedel počas práce, ktorú vykonával v Amerike. Vrátil sa domov, aby otcovi prišiel na pohreb a mohol sa s ním poslednýkrát rozlúčiť. Keďže ho v Amerike viazali pracovné povinnosti, bol nútený do Ameriky opäť vycestovať, no nebol schopný vykonávať svoju prácu. Spočiatku čerpal dovolenku a následne musel aj tak predčasne prácu ukončiť a vrátiť sa späť na Slovensko, pričom jedným z dôvodov bol aj zlý psychický stav jeho matky, ktorá bola nútená vyhľadať odbornú pomoc. Žalobca 2/ tiež uviedol, že on sice odbornú pomoc nevyhľadal, no pociťoval nesmiernu ľútosť a úzkosť nad tým čo sa stalo. Čo sa týka jeho detstva, žalobca 2/ uviedol, že otec ho vždy viedol k športu a futbalu a keď bol starší reprezentoval Klub Banská Bystrica v atletike, za čo v podstate vďačí najmä svojmu otcovi, ktorý ho viedol k tomu, aby študoval na vysokej škole a v štúdiu mu pomáhal. Čo sa týka ich rodiny, uviedol, že boli zohratá rodina, chodili spolu na dovolenky, stretávali sa aj so širšou rodinou, chodili spoločne na rôzne akcie, narodeniny a oslavy. Pokiaľ nebol krátkodobou v zahraničí, nikdy nevymeškal žiadnu oslavu svojich rodičov, prípadne oni nevymeškali jeho oslavu. Z tohto dôvodu mu otec veľmi chýba a stále pociťuje, že nie je medzi nimi. K osobe žalovaného 1/ uviedol, že sa po nehode jemu, ani matke žiadnou formou neospravedlnil, ani ho nikdy nevidel. Trest, ktorý mu bol uložený, nepovažuje za dostatočnú satisfakciu, nakoľko on bol vinník nehody, šiel neprimerane, oveľa rýchlejšie ako je povolená rýchlosť v meste, a teda on je vinníkom nehody. Žalobca 2/ tiež vypovedal, že po smrti otca mala matka finančné problémy, no vzhľadom k tomu, že si privyrábal aj v zahraničí a mal ušetrené nejaké peniaze, z nich si bol schopný platiť štúdium a dokonca uhrádzať aj niektoré z faktúr v domácnosti.

15. Svedkyňa G. F. na pojednávaniach dňa 28.03.2022 vypovedala, že je sesternicou žalobkyne, a preto sa rýchlo dozvedela o tom, čo sa stalo. Manžela jej sesternice chodili navštevovať aj v nemocnici a snažila sa pomáhať ako sa dalo. Svedkyňa uviedla, že jej sesternica (žalobkyňa 1/) túto udalosť prežívala veľmi intenzívne a psychicky to nezvládala. Z tohto dôvodu musela navštíviť lekárku, aby jej predpísala nejaké lieky na ukludnenie. Ťažko znášala manželovu smrť, nakoľko jej manžel všetko vybavoval, o všetko sa staral, robil jej nákupy, a ona zvykla len napísať na lístok a on všetko zabezpečil. Ich manželstvo popísala ako harmonické, bez vážnejších problémov. Manželia sa podľa svedkyne spoločne dopĺňali, manželka celý deň pracovala v obchode a jej manžel sa snažil zadovážiť všetko potrebné pre rodinu. Ako rodina sa často navštevovali, spoločne chodili na výlety, na dovolenku a boli si blízki. Nebohy Y.O. Q. robil všetko aj pre svojho jediného syna, pomáhal mu v škole a pri všetkom, čo potreboval. Po finančnej stránke po nehode mala jeho manželka existenčné problémy, musela platiť za nemocnicu aj hospic, finančne to nedokázala z jednej výplaty zvládnuť a musela si peniaze požičať od svojich sestier.

16. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

17. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

18. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

19. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

20. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

21. Podľa § 193 Civilného sporového poriadku, súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

22. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Zb.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „Zákon o PZP“), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve.

23. Podľa § 4 ods. 2 Zákona o PZP, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu

a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poisťné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poisťné plnenie,

d) ušlého zisku.

24. Podľa § 4 ods. 4 Zákona o PZP, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poisťné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Podľa § 15 ods. 1 Zákona o PZP, náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi 20) a je povinný tento nárok preukázať. 21)

26. Súd po vykonanom dokazovaní a vychádzajúc z uvedených ustanovení právnych predpisov dospel k názoru, že žaloba žalobcov je čiastočne dôvodná. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla zn. Audi A6 dňa 31.12.2018 o 18.10hod. na Námestí republiky v Lučenci viedol v smere od Partizánskej na Novohradskú ulicu motorové vozidlo rýchlosťou cca 78,8km/h, pričom v dôsledku nesprávnej techniky jazdy v tom, že prekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť a nejazdil vo svojom jazdnom pruhu, kedy bezdôvodne strhol riadenie svojho vozidla doľava a nasmeroval ho na chodca Y.O. Q. prichádzajúceho na vozovku mimo priechod pre chodcov, z pohľadu vodiča zľava doprava, došlo v križovatke s miestnou komunikáciou vedúcou do podzemných garáží OC Galéria k nárazu prednej časti vozidla do pravej strany chodca, v dôsledku čoho chodec utrpel vážne zranenia, ktorým dňa 16.07.2019 podľahol.

Uvedená dopravná nehoda bola trestnoprávne prejednaná Okresným súdom Lučenec v konaní sp.zn. 3T/97/2019, v ktorom súd rozsudkom zo dňa 18.08.2020 uznal žalovaného 1/ vinným z toho, že inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej

povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm.a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov s podmieneným odkladom výkonu trestu a určením skúšobnej doby v trvaní 4 rokov. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkého druhu v trvaní 4 rokov.

Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali nároku na náhradu nemajetkovej ujmy s tým, že žalobkyňa 1/ ako manželka nebohého Y.O. Q. si uplatnila nárok vo výške 15.000,-Eur a žalobca 2/ ako jediný syn nebohého Y.O. Q. nárok vo výške 12.000,-Eur, ktorý považovali za primeraný a po právnej stránke ho odôvodnili odkazom na ustanovenie § 11 v spojení s § 13 Občianskeho zákonníka, teda titulom ochrany osobnosti pozostalej osoby.

27. Judikatúra nižších súdov, ako aj judikatúra Najvyššieho súdu SR je už ustálená v tom smere, že súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním napíňajúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Tento jednotný právny názor prezentoval Najvyšší súd SR vo viacerých svojich rozhodnutiach napr. v rozsudku sp.zn. 1Cdo/77/2009 zo dňa 27.10.2010, v rozsudku sp.zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011, v rozsudku sp.zn. 3Cdo/228/2012 zo dňa 26.09.2013.

Koncepcia ochrany osobnosti je založená na objektívnom zodpovednostnom princípe, nevyžaduje sa teda zavinenie zodpovednostného subjektu, ktorý zasiahol do práva na ochranu osobnosti. Zákon poskytuje ochranu len proti takému zásahu, ktorý je neoprávnený. Ďalšou podmienkou je, že neoprávnený zásah musí byť objektívne spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti fyzickej osoby. Je nevyhnutná tiež príčinná súvislosť medzi správaním sa zodpovednostného subjektu a ohrozením alebo porušením osobnostného práva. Ak sú tieto predpoklady dané, má fyzická osoba podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), aby sa odstránili následky už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba) a aby bolo poskytnuté primerané zadostučinenie (satisfakčná žaloba). Pokiaľ nie je zadostučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka postačujúce, má fyzická osoba podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka právo na nemajetkovej ujmy v peniazoch.

28. Súd je v zmysle § 193 CSP viazaný právoplatným rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp.zn. 3T/97/2019 - 370, ktorým bolo ustálené, že bol spáchaný prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, čím bola z nedbanlivosti spôsobená smrť nebohého Y.O. Q., pričom čin bol spáchaný závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona a tiež kto je za jeho usmrtenie zodpovedný. V zmysle konštantnej judikatúry (napr. rozsudok NS SR sp.zn. 3Cdo 223/2016 zo dňa 26.01.2017, R22/1979), je súd viazaný aj vinou v zmysle jej právnej a skutkovej zložky, ako aj formou zavinenia. Konanie žalovaného 1/ bolo teda právoplatným trestným rozsudkom vyhodnotené ako nedbanlivostné konanie, a teda je zrejmé, že zásah žalovaného 1/ do osobnostných práv žalobcov, do práva na ochranu súkromia a rodinného života bol preto neoprávnený. Tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti žalobcov, keď natrvalo narušil právo žalobkyne a žalobcu udržiavať a rozvíjať rodinný vzťah spolu s manželom u žalobkyne 1/ a otcom u žalobcu 2/. Žalobcom tak vzniklo právo domáhať sa ochrany osobnostných práv podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalovaný 1/ spôsobil tento neoprávnený zásah svojim konaním, je teda pôvodcom zásahu, a preto aj pasívne vecne legitimovaným v konaní o ochranu osobnosti žalobcov, do ktorých osobnostných práv neoprávnene zasiahol. Pasívna legitimácia žalovaného 1/ vyplýva z § 420 Občianskeho zákonníka, § 11 a § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa § 420 Občianskeho zákonníka totiž žalovaný 1/ zodpovedá za škodu spôsobenú dopravnou nehodou a podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 11 Občianskeho zákonníka zodpovedá tým, že neoprávnene zasiahol do práva žalobcov na ochranu ich súkromia tvoreného ich rodinným životom s manželom a otcom.

29. Žalovaný 2/ namietal svoju pasívnu vecnú legitimáciu, na ktorej primárne zameral svoju obranu s poukazom na citované rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré už v minulosti riešili otázku jeho pasívnej vecnej legitimácie. Počas celého konania zotrval na názore, že náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. Súd sa však s týmto právnym názorom nestotožňuje a má za to, že žalovaný 2/ uvádzaná judikatúra a ním prezentovaný názor je už prekonaný a v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017, z obsahu ktorého okrem iného vyplýva (konkrétne z bodu 23 tohto súdneho rozhodnutia, kde odkazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR - uznesenie z 11.10.2016, sp.zn. III.ÚS 666/2016), že: pojem „škoda“

použitý v zákone č.381/2001 Zb.z. o povinnom zmluvnom poistení je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti s cieľom v maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy: 1. krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2. tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi.

V bode 24 tohto súdneho rozhodnutia je zároveň konštatované, že tento senát Najvyššieho súdu SR za stavu vyslovenia sa už ústavným súdom spôsobom opísaným pod bodom 23 považuje za nepredstaviteľné, aby tu existoval ešte priestor na opätovné zaoberanie sa príslušnou otázkou zo strany Veľkého senátu Najvyššieho súdu. Vzhľadom na to teda ustálil, že neprichádza do úvahy predloženie veci Veľkému senátu ani s poukazom na existujúce rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, napr. sp.zn. 4Cdo/168/2009 a 3Cdo/101/2012.

Konkrétne v bode 25 tohto rozhodnutia je ďalej uvedené, že podľa názoru tohto senátu Najvyššieho súdu, je v tejto veci potrebné zovšeobecniť tak, že senát Najvyššieho súdu, ktorý pri rozhodovaní dospeje k právnemu názoru odlišnému od právného názoru vyjadreného v rozhodnutí iného senátu Najvyššieho súdu, nemá povinnosť (a ani možnosť) postúpiť vec Veľkému senátu Najvyššieho súdu, ak právny názor odkláňajúci sa od skoršieho právného názoru Najvyššieho súdu vyslovil už Ústavný súd.

Na základe vyššie uvedeného súd konštatuje, že sa v plnej miere stotožňuje s právnym názorom citovaného súdneho rozhodnutia, podľa ktorého pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom „škoda“, použitým v zákone o povinnom zmluvnom poistení. Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do ich osobnostných práv, spočívajúcich v zásahu do práva na súkromie a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy tohto zákona, je usmernenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti.

S poukazom na vyššie konštatované súd právne uzatvára, že bez akýchkoľvek ďalších pochybností mal za to, že je daná pasívna legitímácia tak u žalovaného 1/, ako u žalovaného 2/, preto námietky ohľadne nedostatku pasívnej vecnej legitímácie zo strany žalovaného 2/ považoval za nedôvodné.

30. Pokiaľ ide o námietku premlčania vznesenú žalovaným 2/ túto súd rovnako vyhodnotil ako nedôvodnú.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva.

Premlčanie je kvalifikované plynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva a zároveň aj zabránili tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo priznať.

Osobnosť človeka je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva. V prípade neoprávneného zásahu do určitého absolútneho osobnostného práva vznikne poškodenej osobe právo domáhať sa svojej ochrany. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobnostné právo majetkovej povahy. Otázkou premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa Najvyšší súd SR zaoberal v minulosti vo viacerých prípadoch, napr. v rozhodnutí sp.zn. 2Cdo/194/2011, alebo sp.zn. 3Cdo/187/2013. Na základe rozhodnutia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR bolo v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako judikát R 58/2014 publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, spočívajúce v právnom názore, podľa ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za spôsobenú nemateriálnu ujmu, je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu

objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. Súdna prax je teda pri otázke premlčania nároku nemajetkovej ujmy pozostalých z dopravnej nehody ustálená v tom, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej dobe. V prejednávanej veci bolo neoprávneným konaním žalovaného 1/ zasiahnuté do práv na súkromný a rodinný život žalobcov, keď dňa 31.12.2018 došlo k dopravnej nehode v dôsledku ktorej neb. Y.O. Q. (manžel žalobkyne 1/ a otec žalobcu 2/) utrpel zranenia, ktorým dňa 16.07.2019 podľahol. K zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobcov došlo práve smrťou ich blízkej osoby, preto premlčacia doba začala plynúť dňom nasledujúcim po tejto udalosti, t.j. dňom 17.07.2019, kedy začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba. Žalobcovia 1/ a 2/ svoju žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy podali na súde dňa 09.04.2021, teda v rámci plynutia trojročnej premlčacej doby. Z uvedeného je nesporné, že svoj nárok žalobcovia 1./ a 2/ uplatnili včas a vznesená námietka premlčania zo strany žalovaného 2/ nebola dôvodná (obdobne posúdil premlčanie aj KS B.Bystrica v Rozsudku zo 16.12.2020, sp.zn. 11CoCsp/9/2020).

37. Súd nevyhodnotil ako dôvodnú ani námietku žalovaného 2/ o tom, že neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle § 5 ods. 1 písm.h) zákona o PZP. V tejto súvislosti žalovaný 2/ poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30.01.2007, sp.zn. 2Cdo/73/2006 uverejnený v zierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 61/2008.

Pokiaľ protiprávne konanie a vznik škody sú v logickom slede, teda ak protiprávne konanie je príčinou vzniku škody, je následkom tejto príčiny a je možné konštatovať príčinnú súvislosť. Príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. Vyžaduje sa, aby protiprávne konanie (delikt, nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) a vznik škody boli v logickom slede (nexus = spojenie, súvislosť, sled), teda aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu, následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolnosti nasvedčujúcej jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len takéto konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha, či by škodlivý následok nastal bez konania škodcu. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola. Podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, príčinná súvislosť je daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu vecí a skúseností adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu. Súčasne však musí byť preukázané, že škoda by bez tejto príčiny nebola nastala. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Jej existenciu zisťuje súd, ktorý so zreteľom na konkrétne okolnosti vyhodnocuje, či tu príčinná súvislosť je alebo nie. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmom (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie zodpovednosti za škodu má tak zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (nemajetková ujma), za ktorú je požadovaná náhrada. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného (ak vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne), prípadne inou skutočnosťou (ak bola tvrdená a preukázaná), sa zisťuje príčinná súvislosť. Protiprávny úkon nemusí byť jedinou príčinou vzniku škody (kumulatívna kauzalita), stačí, že je jednou z príčin, a to príčinou dôležitou, podstatnou a značnou. Treba tiež rozlíšiť, či v konkrétnom prípade viac skutočností v jednom okamihu spolupôsobilo na vzniku toho istého škodlivého následku (konkurenčná kauzalita) alebo či jedna skutočnosť vylučuje druhú, prípadne či novou skutočnosťou došlo k prerušeniu pôvodného dejového sledu (uznesenie NS SR zo dňa 23.04.2014 sp.zn. 6MCdo/7/2013).

Súd konštatuje, že v prejednávanej veci vzhľadom na vyššie uvedené, existuje príčinná súvislosť medzi ujmom žalobcov spočívajúcou v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život a protiprávnym konaním, ktoré predstavuje aj poistnú udalosť - náhodná udalosť, ktorá v tejto veci nastala, a teda je zrejmé, že pokiaľ by nedošlo k protiprávnemu konaniu žalovaného 1/, nedošlo by ani k poistnej udalosti a k vzniku nemajetkovej ujmy žalobcov, v dôsledku smrti ich blízkeho príbuzného, t.j. manžela a otca. Ak žalovaný 2/ poukazuje na judikát R 61/2008 súd konštatuje, že je potrebné posúdiť akékoľvek rozhodnutie vyššieho súdu so zreteľom na všetky okolnosti súdeného prípadu, a neobmedziť sa len na určitú časť, resp. právnu vetu tohto rozhodnutia, nakoľko nie vždy súvisí s aktuálne prejednávaným prípadom. Otázku priamej príčinnej súvislosti medzi zásahom do práv žalobcov a poistnou udalosťou ako takou, už Najvyšší súd SR posudzoval, a to aj v súvislosti s odkazom na judikát spomenutý žalovaným R 61/2008. V uznesení Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.12.2019, sp.zn. 8Cdo/268/2019, Najvyšší súd

SR uvádza: „Len pre prípad, že žalovaná 2/ svojou dovolacou argumentáciou, ktorá sa týka príčinnej súvislosti, mala na mysli odklon odvolacieho súdu (§ 421 ods.1 písm. a/ CSP) od právnych záverov, na ktorých spočíva rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 6/2008, dovolací súd poukazuje na skutkovú a právnu odlišnosť prípadu, na ktorý sa vzťahoval tento judikát a preskúmaného prípadu. Predmetný judikát v zmysle ktorého príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného sa týka prípadu, v ktorom žalobcovia odvodzovali svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli tým, že sa dozvedeli o smrteľnom úraze ich syna. V danom prípade, ale žalobkyňa uplatňuje nárok na odškodnenia z oveľa širších hľadísk - skutkový podklad žaloby nevzťahuje len na moment, v ktorom sa dozvedela o smrti jej blízkej osoby, opodstatnenosť žaloby vyvodzuje zo zásahu do širokej škály osobnostných práv, najmä práva na rodinný život a osobitne práva na súkromie, ktoré zahŕňa aj právo fyzickej osoby, vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla v budúcnosti rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. O žalovanou 2/ (prípadne) tvrdený odklon nejde aj preto, lebo rozhodnutia najvyššieho súdu uvedené vyššie sa stali súčasťou „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) od ktorej sa odvolací súd neodklonil.“

V prejednávanom prípade si žalobcovia uplatnili nemajetkovú ujmu v dôsledku zásahu do ich osobnostných práv a práva na rodinný život a práva na ich súkromie, tak ako to mal na mysli Najvyšší súd SR vo vyššie citovanom rozhodnutí, a preto nie je možné aplikovať na prejednávanú vec rozhodnutie R 61/2008 ako to učinil žalovaný 2/.

38. Žalobkyňa 1/ a žalobca 2/ si žalobou uplatnili materiálnu satisfakciu podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka z dôvodu zásahu do ich osobnostných práv. Podmienkou priznania nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy v závislosti od individuálnych okolností daného prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú, pritom nie sú rozhodujúce len subjektívne pocity, ale aj objektívne hľadisko, teda to, či predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vníma aj každá iná fyzická osoba.

Hĺbka a intenzita zásahu do súkromia žalobcov vyplynula z toho, že žalobkyňa 1/ ako manželka stratila svojho manžela, s ktorým 27 rokov žila v spoločnej domácnosti, viedli harmonický život a boli si vzájomnou oporou a žalobca 2/ stratil svojho otca, s ktorým si boli veľmi blízki, boli na seba naviazaní, kedy žalobca 2/ využíval najmä pomoc svojho otca pri svojom štúdiu a športovej činnosti. Súd preto nemá pochybnosť o tom, že smrť blízkeho človeka takouto závažnou ujmu, ktorá odôvodňuje priznanie nemajetkovej ujmy, a teda materiálnej satisfakcie je, nakoľko smrť je ujmu, ktorá je trvalá, nezvratiteľná a nenapraviteľná. Žiadna forma morálneho zadost'učinenia by nepostačovala na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá značná nemajetková ujma na strane žalobcov, ktorých ochrana osobnosti bola porušená zásahom s neodstrániteľnými následkami.

39. Zákon ani iný právny predpis nestanovuje maximálnu sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a rozhodnutie o tomto nároku je tak plne ponechané na úvahu súdu. To znamená, že žiadna maximálna, ani minimálna hranica výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je určená, a teda výšku náhrady v peniazoch posúdi súd so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, pretože ani úvaha súdu v danom smere nemôže byť svojvoľná. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka určuje, pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, dve kritériá: 1.závažnosť vzniknutej ujmy a 2.okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Čo sa týka závažnosti vzniknutej ujmy, súd prihliadol na to, že vzniknutá ujma (úmrtie blízkeho člena rodiny) je trvalá a tento stav je nezvratiteľný a nenapraviteľný.

Ďalšie kritériá pre určenie výšky nemajetkovej ujmy treba hľadať tak na strane poškodených - pozostalých príbuzných, ako aj na strane samotného škodcu, teda zodpovednej osoby. U pozostalých súd skúmal najmä intenzitu vzťahu žalobcov s neb. Y.O. Q., rovnako prihliadol aj na vek nebohého a pozostalých príbuzných a zmenu aká nastala v ich rodine po tragickej udalosti. Tragická dopravná nehoda ukončila život človeka v produktívnom veku, ktorý mal všetky predpoklady viesť riadny rodinný život, pomáhať aj naďalej svojmu jedinému synovi a v budúcnosti sa tešiť na vnúčatá. Je nepochybné, že pre žalobkyňu ako manželku bola smrť jej manžela otrasným zážitkom, ktorý výrazne zasiahol aj do jej duševného zdravia, čo žalobkyňa 1/ preukázala predložením lekárskeho správ z psychologického ambulancie, ktorú po tejto udalosti bola nútená vyhľadať a viedol k jej hlbokému a trvalému smútku. Z dokazovania vyplynulo, že so svojim manželom viedli harmonický a plnohodnotný manželský život a boli si vzájomnou oporou. Usmrtením jej manžela došlo k trvalému pretrhnutiu

medziľudských väzieb medzi ňou a manželom v rámci rodinného života, ktorý s nebohým zdieľala, preto súd nemá nijakú pochybnosť o tom, že tento zážitok hlboko zasiahol do jej života a táto neodstrániteľná ujma viedla u žalobkyne 1/ k ľudsky prirodzenému smútku, pretrvávajúcemu až do súčasnosti, čo bolo evidentné aj pri jej samotnom výsluchu na pojednávaní. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody sa súdu nemajetková ujma, ktorú si žalobkyňa 1/ uplatnila vo výške 15.000,-Eur, javila po tejto stránke ako primeraná.

Žalobca v 2.rade si žalobou uplatnil výšku nemajetkovej ujmy vo výške 12.000,-Eur. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že vzťah medzi neb. Y.O. Q. a žalobcom 2/ bol harmonický, nebohý Y.O. Q. bol svojmu jedinému synovi veľkou životnou oporou a predstavoval pre žalobcu 2/ stabilitu rodinného a domáceho prostredia, vychovával žalobcu 2/ od malička a poskytoval mu riadnu starostlivosť a opateru. Žalobcovia s nebohým tvorili harmonickú rodinu, vzájomne si pomáhali, žili v spoločnej domácnosti a tak sa delili spoločne o pozitívne i negatívne stránky ich každodenného života, pričom v dôsledku úmrtia neb. Y.O. Q. došlo k nezvratnému ukončeniu tohto spolužitia a k definitívnej strate žalobcu 2/ tráviť čas so svojim otcom, ktorý sa mohol dožiť ukončenia štúdia svojho jediného syna, pri ktorom mu pomáhal, mohol sa dožiť toho, že si jeho syn založí vlastnú rodinu a bude sa podieľať na výchove svojich vnúčat. Tragickou nehodou stratil žalobca 2/ svojho otca a tým aj navždy možnosť realizovať s ním vzájomné životné plány, prežívať každodenné činnosti a byť si aj do budúcnosti vzájomnou životnou oporou. Z tohto dôvodu sa súdu javí výška požadovanej nemajetkovej ujmy 12.000,-Eur ako výška peňažnej satisfakcie s ohľadom na dané okolnosti primeraná.

40. Druhým kritériom pre priznanie nemajetkovej ujmy sú okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, tzn. že výšku nemajetkovej ujmy ktorú súd napokon žalobkyňi 1/ a žalobcovi 2/ priznal, ustálil nielen v závislosti od závažnosti vzniknutej ujmy na strane žalobcov, ale aj na základe okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, teda skúmal i mieru zavinenia na strane nebohého Y.O. Q..

Právoplatný rozsudok v trestnom konaní síce ustálil vinu žalovaného 1/ na tragickej dopravnej nehode čo však neznamená, že súd v civilnom konaní pri určení výšky nemajetkovej ujmy nie je povinný sa zaoberať aj otázkou, do akej miery a v akom rozsahu sa na vzniknutej škode podieľalo aj konanie ďalšej osoby, v tomto prípade nebohý Y.O. Q. (rozsudok NS SR z 21.03.2019, sp.zn. 3Cdo/66/2018).

Pri ustálení miery zavinenia a spoluúčasti na tragickej nehode zo strany neb. Y.O. Q.Š. súd vychádzal zo znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný znalcom Ing. Dušanom Kožiakom pre potreby trestného konania. Uvedený znalec za technickú príčinu vzniku dopravnej nehody z pohľadu vyvolania kolízneho stavu určil jediný prvok, a to nesprávnu techniku jazdy vodiča vozidla zn. Audi A6. Jeho technika jazdy bola nesprávna v tom, že prekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť a tesne pred zrážkou bezdôvodne strhol riadenie svojho vozidla doľava a nasmeroval ho priamo na chodca, ktorý sa v tom čase ešte nachádzal mimo jeho jazdného pruhu. Vypracovaný znalecký posudok sa stal podkladom v trestnom konaní pri ustálení viny vodiča motorového vozidla zn. Audi A6 (žalovaného 1/), avšak v civilnom konaní pri určení výšky nemajetkovej ujmy je súd povinný prihliadnuť na všetky okolnosti za ktorých k nehode došlo. Súd sa za žiadnych okolností nesnaží spochybníť vinu žalovaného 1/ pri uvedenej dopravnej nehode, ktorá je vzhľadom na závery znaleckého dokazovania evidentná, keď žalovaný 1/ prekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť 50km/h, pretože v čase reakcie vodiča na chodca bola jeho priemerná rýchlosť cca 78,8km/h a tesne pred zrážkou cca 0,7s strhol riadenie svojho vozidla doľava a nasmeroval ho priamo na chodca, no pre potreby civilného konania v súvislosti náhradou nemajetkovej ujmy bolo potrebné sa oboznámiť so všetkými súvislosťami dopravnej nehody, a teda aj so správaním nebohého Y.O. Q..

Žalovaný 1/ bezprostredne po nehode vo svojej výpovedi uvádzal, že zbadal chodca len tesne pred nehodou v jeho jazdnom pruhu, tesne za zebrou a situáciu vyhodnotil tak, že pred chodcom už zastaviť vozidlo nestihne a rovnako ho nestihne ani obísť vo svojom jazdnom pruhu, preto strhol riadenie vozidla doľava v snahe obísť chodca zľava. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo úmyslom žalovaného 1/ strhnúť volant doľava a zasiahnuť chodca, ale bol to manéver, ktorým sa snažil nehode zabrániť v snahe vyhnúť sa chodcovi, ktorého náhle zbadal vchádzať do jeho jazdného pruhu. Táto technika jazdy sa však po analýze znalca ukázala ako nesprávna a pre chodca mala fatálne následky.

41. Pri rozhodnutí a ustálení miery zavinenia žalovaného 1/, zobral súd do úvahy aj skutočnosť, že sa nebohý Y.O. Q. rozhodol prechádzať vozovku v mieste, ktoré nebolo na to určené a nevyužil niekoľko priechodov pre chodcov, ktoré sa v danej oblasti nachádzajú, keďže ide o centrum mesta Lučenec, v blízkosti najväčšieho nákupného strediska OC Galéria, a teda neb. Y.O. Q. mohol využiť niektorý z priechodov pre chodcov, ktoré sa v tejto oblasti nachádzajú a bezpečne prejsť cez vozovku.

Spôsob prechádzania chodcov cez vozovku upravuje zákon č. 8/2009 Zb.z. o cestnej premávke v ustanovení § 53, podľa ktorého pri prechádzaní cez cestu je chodec povinný prednostne použiť priechod pre chodcov, miesto na prechádzanie, nadchod alebo podchod, čo neb. Y.O. Q. neurobil, naopak rozhodol sa prechádzať cez vozovku mimo priechodu pre chodcov a to v časti, kde je vozovka najširšia, s vodorovnou dopravnou značkou V13 - šikmé rovnobežné čiary. Podľa vyššie uvedeného ustanovenia § 53 zákona o cestnej premávke, mimo priechodu pre chodcov smie cez vozovku prechádzať chodec len kolmo na jej os a len ak s ohľadom na vzdialenosť a rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel, nedonúti ich vodičov na zmenu smeru alebo rýchlosť jazdy. Pred vstupom na vozovku sa chodec musí presvedčiť, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva a len čo vstúpi na vozovku nesmie sa tam bezdôvodne zdržiavať ani zastavovať.

Z popísania priebehu dopravnej nehody je zrejmé, že chodec vstúpil na vozovku vo večerných hodinách, v čiernom oblečení, bez reflexných prvkov, pod vplyvom alkoholu, mimo priechodu pre chodcov. Sám znalec v znaleckom posudku konštatuje, že pokiaľ by chodec tesne pred vstupom na vozovku pozrel doprava, musel by vozidlo zn. Audi vidieť, pretože sa od neho nachádzalo vo vzdialenosti cca 80,2m a malo rozsvietené stretávacie svetlá. Významnú úlohu mohla zohrať aj prítomnosť alkoholu v krvi chodca, v dôsledku ktorého mohlo dôjsť k poruchám vnímania a pozornosti, ako aj orientácie v čase a priestore a v takomto stave človek nie je schopný bezpečne sa pohybovať v cestnej premávke a správne a vhodne reagovať na prichádzajúce motorové vozidlo, vyhodnotiť jeho vzdialenosť, prípadne rýchlosť, preto má súd za to, že poškodený, pokiaľ by nebol pod vplyvom alkoholu, zrejme by racionálnejšie reagoval pri prechádzaní cez vozovku, a teda by prechádzal cez vozovku v mieste na to určenom tak, aby mohol bezpečne prejsť na druhú stranu vozovky. V tejto súvislosti je potrebné tiež zdôrazniť, že tak ako vodič motorového vozidla, tak aj chodec, ak vstúpi na vozovku, považuje sa za účastníka cestnej premávky, a teda obom vznikajú povinnosti dodržiavať pravidlá cestnej premávky tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví a majetku týchto účastníkov.

42. Nezohľadniť všetky tieto okolnosti, za ktorých došlo k stretu chodca s vodičom motorového vozidla by nebolo správne, ani spravodlivé. Súd podotýka, že rozsudok sa musí javiť spravodlivý nielen zúčastneným sporovým stranám, ale aj širokej verejnosti. Pokiaľ by totiž súd neprihliadol na okolnosti za ktorých došlo k dopravnej nehode a pozostalým príbuzným by priznal plnú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 100% a naproti tomu by v obdobnom prípade, kde správanie vodiča motorového vozidla by bolo totožné so súdeným prípadom, avšak k zrážke s chodcom by došlo na priechode pre chodcov s chodcom, ktorý by bol bez známok požitia alkoholu, pri porovnaní takýchto dvoch situácií, ak by súd priznal totožnú výšku nemajetkovej ujmy by rozsudok nevykazoval známky správnosti, ani spravodlivosti.

Súd vzhľadom na vyššie uvedené, pri ustálení výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil okolnosti, za ktorých k porušeniu práva žalobcov došlo, a to skutočnosť, že žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla síce nespôsobil dopravnú nehodu úmyselne, avšak podieľal sa na dopravnej nehode vo väčšej miere tým, že porušil svoje povinnosti vyplývajúce mu z ustanovenia § 16 ods. 1 a 4 Zákona o cestnej premávke (zákon č. 8/2009 Zb.z. v znení neskorších predpisov), prekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť 50km/h a nesprávne vyhodnotil situáciu blížiaceho sa chodca, ktorého sa snažil obísť vľavo, pričom touto svojou nesprávnou technikou jazdy namieril motorové vozidlo priamo na chodca a jeho mieru zavinenia ustálil na 80% a spoluvinu nebohého Y.O. Q., ktorý vstúpil na vozovku vo večerných hodinách, v čiernom oblečení, bez reflexných prvkov, pod vplyvom alkoholu, mimo priechodu pre chodcov v rozsahu 20%. Pokiaľ by neb. Y.O. Q. vstúpil aj do jazdného pruhu žalovaného 1./, čím by došlo nie len k obmedzeniu vodiča motorového vozidla, ale jeho ohrozeniu, a teda by sa priamo podieľal aj na kolíznej situácii, rozsah spoluzavinenia by súd zvýšil v rozpätí od 40 do 50%. Nakoľko však z vypracovaného znaleckého posudku vyplýva, že chodec šoféra motorového vozidla len obmedzil, ustálil jeho mieru zavinenia 20% a túto premietol aj do konečného priznania nemajetkovej ujmy u žalobkyne 1/ a žalobcu 2/.

Výšku nemajetkovej ujmy 15.000,-Eur, ktorú žalobkyňa 1/ požadovala a ktorú súd ustálil ako primeranú vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy, znížil o mieru zavinenia neb. Y.O. Q. na vzniknutej nehode a priznal žalobkyňu 80% z požadovanej sumy 15.000,-Eur, čo predstavuje 12.000,-Eur. Rovnako súd postupoval aj u žalobcu 2/ a v súlade s požiadavkou spravodlivosti, prihliadnuc na okolnosti za ktorých došlo k usmrteniu otca žalobcu 2/, priznal žalobcovi 2/ 80% z požadovanej sumy 12.000,-Eur, t.j. 9.600,-Eur.

43. Súd v konaní napriek žiadosti žalovaného 1/ neprihliadol na jeho nedostatočné majetkové pomery, nakoľko má za to, že aj nedostatočné majetkové pomery žalovaného 1/, nemôžu byť na ťarchu

žalobcov ako poškodených, najmä za situácie, keď došlo už k ustáleniu rozhodovacej praxe vo vzťahu k pasívnej vecnej legitímácii poisťovne v takomto type súdnych sporov, resp. ohľadne právneho názoru, že aj náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd má byť krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu, navyše ak žalovaný 1/ svoje nedostatočné majetkové pomery pred súdom nijako nepreukázal.

44. Po vyhodnotení všetkých okolností a dôkazov jednotlivo ako aj vo vzájomnej súvislosti, súd priznal žalobcom peňažnú satisfakciu s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, t.j. žalobkyni 1/ priznal sumu vo výške 12.000,-Eur a žalobcovi 2/ vo výške 9.600,-Eur. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol. V priznanej výške peňažnej satisfakcie súd zohľadnil okolnosti za ktorých k dopravnej nehode došlo a súdom ustálenú výšku nároku peňažnej satisfakcie, ktorú súd považoval za primeranú, krátil 20%, ktorými sa podieľal na dopravnej nehode nebohý Y.O. Q..

V závere súd podotýka, že hodnota ľudského života sa nedá jednoznačne vyčíslit' peňažným plnením a rovnako tak strata manžela, či otca, avšak pre účely tohto súdneho konania bolo nevyhnutne vyčíslit' nárok v určitej výške tak, aby sumy priznané žalobcom v tomto konaní zmiernili ich stratu, ktorú v dôsledku tragickej dopravnej nehody utrpeli a ktorá sa pri zohľadnení všetkých individuálnych okolností javí súdu ako spravodlivá a postačujúca. Z nijakých súdnych rozhodnutí nie je možné vyvodit' objektivizovateľný trend toho, aká výška náhrady nemajetkovej ujmy je tou správnou a primeranou, pričom je možné v obdobných prípadoch nájsť vyššie i nižšie sumy priznanej satisfakcie, práve preto súd opätovne zdôrazňuje, že každý súdený prípad je individuálny a je potrebné vždy prihliadnuť na jeho osobitosti, spôsob prežívania smútku pozostalými príbuznými, ako aj na skutočnosť, aký vplyv mala tragická udalosť na ich život.

45. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

46. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

47. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

48. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

49. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol analogicky v zmysle § 255 ods. 1 CSP na základe zásady úspechu. Nový civilný kódex už neobsahuje ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016, podľa ktorého, aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti, alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, pričom základná sadzba tarifnej odmeny advokáta sa vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia. V prejednávanej veci výška plnenia, t.j. uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch závisela od úvahy súdu. Žalobcovia nemohli predvídať výšku plnenia, ktorú im súd rozsudkom prizná, keďže to záviselo od úvahy súdu. Rozhodujúcou je preto skutočnosť, že súd konštatoval porušenie osobnostných práv žalobcov, v dôsledku čoho vzniklo žalobcom právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a teda žalobkyňa 1/ a žalobca 2/ boli úspešní v merite veci. Samotnú výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy preto treba vnímať ako podružnú, teda vedľajšiu, nemajúcu vplyv na ustanovenie rozsahu náhrady trov konania žalobcov. Z uvedeného dôvodu súd priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v rozsahu 100% s tým, že pri rozhodnutí o konkrétnej výške náhrady trov konania súd bude vychádzať pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta z výšky súdom priznaného plnenia, ktoré bolo vo vzťahu k jednotlivým žalobcom diferencované. V tomto smere súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. I.ÚS56/2017 zo dňa 08.02.2017 z ktorého vyplýva, že ani nová právna úprava v podobe Civilného sporového poriadku, nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodnej ako podľa doterajšej úpravy.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia na Okresný súd v Lučenci, písomne.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.